

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

NR. 27 / NOIEMBRIE 2013

27

Profesiunea didactică din perspectivă emoțională | de DORINA DULCEAC

Rolul dezvoltării profesionale a cadrului didactic în eficientizarea

managementului clasei | de VIORICA STĂNESCU

eTwinning – portalul profesorului reflexiv | de MARIKA EMESE CÎMPEAN

Matematica prin proiecte eTwinning | de MIHAELA GIT

Proiect eTwinning: Summer is waiting | de ANTONELA CAPRAR

Matematica pentru fiecare elev | de IRINA VASILESCU

Îmbogățirea vocabularului copiilor preșcolari prin activitatea de povestire |
de ANTONETA-ANICA ORUNA

Abordarea optimistă a învățării prin medierea Feuerstein |
de CAMELIA MUREȘANU

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:

iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X

ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea Profesorilor)

Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

Irina VASILESCU (Școala Nr. 195 București)

Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea Personalului Didactic)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experiencedidactice

Profesiunea didactică din perspectivă emoțională

De **Dorina Dulceac**

Învestit în a modela personalități conform cerințelor societății, PROFESORUL este “conceput ca voce a culturii, ca voce animatoare și stimulator” (A. Christophe), ca exponent al culturii emoționale, construct ce integrează în aria inteligenței academice și spectrul trăirilor emoționale. Profesiunea didactică se distinge de toate celelalte profesii prin specificul ei social, de a realiza un permanent transfer de cultură, de cunoștințe, de experiențe din care noile generații să extragă ceea ce le facilitează existența (I. Popa). Pentru ca acest transfer să fie eficient, e necesară o abordare completă și complexă care să integreze și cultura emoțională, aflată la intersecția dintre psiho-afectivitate și știință. Totodată, permanentele schimbări din învățământul românesc solicită personalități puternice, inteligente, bine pregătite, apte să organizeze și să conducă procese educaționale în manieră competentă și creatoare.

În contextul societății de azi, personalitățile complexe și dinamice integratoare trebuie să dovedească o permanentă adaptare la schimbările inevitabile, specifice ritmului alert al evoluției socio-culturale. Astfel se avansează noi provocări educației, care trebuie să ia în considerare forța esențială a emoțiilor în propulsarea pozitivă pe orbita existențială, în rezolvarea rezonabilă a situațiilor vieții, emoțiile oferind energie și susținere motivatoare.

Conceptul de cultură emoțională integrează calități și capacități emoționale, comunicative, reglatorii personale ce asigură conștientizarea, acceptarea și reglarea stărilor și sentimentelor proprii și ale altora și determină gradul de productivitate a activității, succesul interacțiunilor interpersonale și dezvoltarea personală. Într-o lume complexă, echilibrul afectiv, capacitatea de a relaționa, cooperarea, autoafirmarea devin competențe din ce în ce mai importante, deoarece emoțiile necontrolate, negative generează blocaje, disconfort, în timp ce o manageriere pozitivă a vieții emoționale, cu empatizare conduce la creșterea fluxului comunicării, a motivației sociale, dezvăluind strânse legături între cultura emoțională și performanța individuală în adaptarea la schimbări. Investigațiile asupra dimensiunilor culturii emoționale au ilustrat aptitudini sociale, competențe interpersonale, maturitate psihologică și conștiință emoțională. O atenție sporită se alocă competențelor emoționale, abordate ca metacompetențe, care determină și explică mecanismul de acționare a persoanelor în situații diverse, modul în care și folosește propriile capacități pentru a-i înțelege pe cei din jur și pentru autocontrol afectiv.

Literatura de specialitate analizează cultura emoțională sub toate aspectele, convergând spre strânsa legătură dintre potențialul afectiv și orientarea emoțională a unei persoane și gradul de dezvoltare a culturii emoționale a unei personalități. Aceasta este un construct de achiziții intelectuale reflectate în cunoștințe despre emoționalitate, ce condiționează fericirea socială a individului, contribuind la adaptare socio-afectivă optimă. Cultura emoțională este condiția de bază pentru ca o persoană să funcționeze eficient și eficace din punct de vedere social. Cu maturitate și creativitate emoționale, o personalitate poate să

conștientizeze, să decodifice și să-și dezvolte informațiile emoționale și să elaboreze strategii de adaptare la situații noi.

Prin urmare, se pot delimita următoarele componente ale culturii emoționale:

- componenta cognitivă, ce vizează cunoștințe despre esența și legitățile dezvoltării vieții umane, despre factorii care determină nivelul emoționalității, cunoașterea modalităților de acumulare și autoreglare a experiențelor emoționale;
- componenta empatică, care presupune capacitatea de transpunere afectivă în situația interlocutorului, de recunoaștere a emoțiilor, de înțelegere a cauzelor anumitor stări emoționale, sensibilitate emoțională și atitudini de respect în raport cu trăirile afective, tendința spre frumos, dorința de a bucura pe alții și, în general, percepția pozitivă a lumii;
- componenta reflexivă, ce include capacitatea de a înțelege emoțiile proprii, de a explica propriile atitudini, stările emoționale și cauzele apariției acestora, capacitatea de a analiza expresiile emoționale în funcție de cunoștințele, experiențele și particularitățile vieții sale emoționale;
- componenta motivațională, exprimată în actualizarea trebuinței de autoorganizare a trăirilor emoționale, tendința spre stabilitate și expresivitate emoțională, definind conținutul idealului personalității;
- componenta reglatorie, concretizată în capacitatea de a monitoriza propriile emoții, de a determina cauzele dificultăților în unele situații existențiale, ce provoacă emoții negative, capacitate de a elabora strategii de schimbare a conduitei, de a provoca emoții pozitive, de a determina strategia acțiunilor proprii, ce asigură integritate emoțională.

„Profesiunea de educator, ca de altfel orice profesiune, este rezultatul pregătirii prin studii, acumulând o anumită cultură profesională, la nivelul unor competențe pedagogice specifice.”- susține I. Nicola. Prin urmare, formarea inițială și cea continuă trebuie să contribuie la desăvârșirea culturii profesionale, generală și filozofică, dar și de specialitate și psihopedagogică. Numai prin acumularea a cât mai multe competențe, formația culturală a unui cadru didactic va fi mai valoroasă. Ca entitate a culturii profesionale, subscriem și cultura emoțională, ca componentă psihopedagogică a profesionalismului pedagogic, ca element cu rol de activare a funcționalității întregii personalități a cadrului didactic.

Cultura profesională are un vast câmp de manifestare și redefineste dimensiunile profesionalismului la nivelul competențelor psihopedagogice, care determină eficiența și dezvoltarea continuă a profesorilor, remodelarea profesională și socială. Din analiza conceptului de eficiență desprindem rolul acțiunilor pedagogice, realizate de cadrul didactic înspre îndeplinire, creare, producere, eficacitate, putere și pozitivism. Nota fundamentală desprinsă din definirea eficienței în domeniul educațional este exprimată, după cum relevă I. Popa, în termenul de reușită deosebită sau succes care a devenit modul suprem de a aprecia calitatea unei persoane, “sisteme sociale prin care societatea își formulează valorile”.

Asupra aptitudinilor pedagogice, ca parte a culturii profesionale,

s-au efectuat cercetări pe mai multe planuri: Pavelcu V. definește măiestria pedagogică ca fiind aptitudinea de a face accesibilă materia, corelată cu alte aspecte semnificative: limbajul corect, spiritul de observație, tactul pedagogic etc. Dragu A. (1998), Marcus S. (1999) definesc aptitudinea pedagogică ca "*particularitatea individuală de a surprinde și traduce în practică modalitatea optimă de transmitere a cunoștințelor și de formare a intereselor pentru cunoaștere*". N. Mitrofan (1988) a stabilit experimental că structura psihologică a aptitudinii pedagogice implică mai multe componente ce configurează următoarele tipuri de competențe: competență politico-morală, competență profesional-științifică, competență psiho-pedagogică și competență psiho-socială.

Abordând problema succesului necesar în profesia didactică, ca și a importanței eficienței, a vocației și a culturii profesionale, I. Popa (2002) creionează însușirile generale ale personalității cadrului didactic, "inteligenta, simțul măsurii, principialitatea, bogăția sentimentelor și atitudinea față de problematica socială, stăpânirea de sine, perseverența, modestia, capacitatea de a entuziasma pentru valorile culturii" și însușirile speciale ce se cer vocației profesorului: "afectivitatea, varietatea spectrului emoțional, sensibilitatea și intensitatea sentimentelor față de educație, receptivitatea la problematica vieții acestora". Pe lângă toate acestea, optimismul pedagogic este însușirea fundamentală a profesorului eficient, ce reprezintă un model de competență profesională.

Bibliografie: 1. Andre, Christophe, Cum să ne exprimăm emoțiile și sentimentele, București, Editura Trei, 2008. 2. Cojocaru-Borozan, Maia, Teoria culturii emoționale, Chișinău, Tipografia UPS "Ion Creangă", 2010 3. Gliga, L., (coordonator), Standarde profesionale pentru profesia didactică, București, Ministerul Educației și Cercetării, 2002 4. Ignat, Aurora-Adina, Educație emoțională, suport de curs, 2011 5. Marcus, S., David, T., Predescu, A., Empatia și relația profesor-elev, București, Editura Academiei, 1987 6. Păun, E., Profesionalizarea carierei didactice, în Standarde profesionale pentru profesia didactică, București, CNPP, 2002 7. Schipor, Doina, Bălan, Carmen, Psihologia educației, suport de curs, 2005 8. Vernon, A., Dezvoltarea inteligenței emoționale. Educație rațional-emoțională, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2004.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/profesiunea-didactica-din-per-spectiva-emoționala>)

Rolul dezvoltării profesionale a cadrului didactic în eficientizarea managementului clasei

De **Viorica Stănescu**

La nivel mondial, problemele cu care se confruntă sistemele de educație au impus necesitatea modificării paradigmei educaționale. Astfel, se vorbește despre investițiile în educație și formare profesională pentru a permite și facilita învățarea de-a lungul întregii vieți. În toate domeniile, dezvoltarea resurselor umane reprezintă o necesitate, fiecare individ trebuie să-și actualizeze competențele profesionale, pentru a se adapta schimbărilor sociale, economice, politice, culturale etc.

A. Toffler vorbește despre caracteristicile organizației viitorului, pe care o numește „adhocrație”, o organizație care primește foarte multe informații ceea ce implică necesitatea unei adaptări rapide. Indivizii unei astfel de societăți trebuie să fie persoane creative care trebuie să aibă o mobilitate crescută și să fie foarte adaptabili, astfel încât să poată să țină pasul cu schimbările rapide caracteristice societății postmoderniste. [Toffler, 1990].

Calitatea actului educațional este condiționată într-o mare măsură de profesionalismul cadrelor didactice. Profesorii joacă diverse roluri într-o sală de clasă, însă unul dintre cele mai importante este acela de manager al clasei. Într-o sală de clasă prost gestionată, predarea și învățarea eficientă nu se pot realiza. Profesorii eficienți vor realiza progrese cu toți elevii, indiferent de nivelul de eterogenitate din clasele lor.

Evertson și Weinstein (2006) au definit managementul clasei ca "acțiunile profesorilor pentru a crea un mediu care sprijină și facilitează învățarea, atât academică cât și social-emoțională." Aceștia propun patru domenii de interes în care se poate acționa pentru a modela mediul de învățare:

- disciplină și control;
- sala de clasă și implicarea noastră în designul său pentru a încerca să creăm mediul de învățare;
- proiectarea curriculară, ca un instrument de organizare, care să permită atât o planificare atentă cât și improvizație;
- construirea sensibilității culturale în curriculum-ul nostru ca o componentă a încercării de dezvoltare socială și morală atât la instructori cât și la elevi.

Landsheere (1992) definește managementul educației sau pedagogic ca o disciplină pedagogică, interdisciplinară care studiază „evenimentele ce intervin în decizia organizării unei activități pedagogice determinate și în gestiunea programelor educative”. Jinga (1998) consideră că managementul pedagogic (educațional) poate fi definit ca știința și arta de a pregăti resursele umane, de a forma personalități potrivit unor finalități acceptate de individ și de societate. Joița (2000) consideră managementul educației ca fiind teoria și practica, știința și arta proiectării, organizării, coordonării, evaluării, reglării, elementelor activității educative, ca activitate de dezvoltare liberă, integrală, armonioasă a individualității umane, în mod

permanent pentru afirmarea autonomă și creativă a personalității sale, conform idealului stabilit la nivelul politicii educaționale.

Profesorul ca manager al clasei de elevi trebuie să aibă o viziune de ansamblu asupra învățământului și educației, să elaboreze proiecte educaționale, să organizeze activități didactice și educaționale, să coordoneze elevii în procesul de învățare, să rezolve situații conflictuale, să consilieze elevii cu probleme etc. Ca urmare, profesorul are nevoie de o formare continuă atât pentru a deveni un bun manager, cât și pentru a se adapta el însuși ca individ la societatea postmodernistă.

Prevederile legale în vigoare acordă o importanță deosebită formării continue a cadrului didactic pentru a eficientiza managementul clasei ceea ce va implica o creștere a calității actului educațional. Astfel, formarea continuă a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și control din învățământul preuniversitar se bazează pe sistemul competențelor profesionale, conform art. 244, Legea educației naționale (L.E.N.) nr. 1/2011. Actele normative care derivă din L.E.N., denumite metodologii și aprobate de ministru aduc precizări concrete referitoare la formarea continuă. Ordinul nr. 5.562 /7 octombrie 2011, pentru aprobarea Metodologiei privind sistemul de acumulare, recunoaștere și echivalare a creditelor profesionale transferabile prevede:

“Art. 6. — Personalul didactic, precum și personalul de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar este obligat să participe periodic la programe de formare continuă, astfel încât să acumuleze, la fiecare interval consecutiv de 5 ani, considerat de la data promovării examenului de definitivare în învățământ, minimum 90 de credite profesionale transferabile. Art. 7. (1) Acumularea de credite profesionale transferabile se realizează prin recunoașterea rezultatelor învățării în contexte formale, nonformale și informale. (2) Descrierea competențelor profesionale și a modalităților de evaluare și certificare a acestora în cadrul sistemului de credite profesionale transferabile se realizează prin Metodologia formării continue a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control, aprobată prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.”

În țara noastră, principalele categorii fundamentale de competențe profesionale ale cadrelor didactice sunt prevăzute în Metodologia privind formarea continuă a personalului din învățământului preuniversitar aprobată prin OM nr. 5.561/ 2011:

“Art. 92 (1) Competențele profesionale reprezintă ansamblul unitar și dinamic al cunoștințelor și abilităților. (2) Sistemul de competențe cuprinde cinci categorii fundamentale: a) competențe profesionale: competențe cognitive, competențe funcțional — acționale; b) competențe complementare: competențe digitale, competențe lingvistice, competențe de consiliere; c) competențe transversale: competențe de rol, competențe de dezvoltare personală și profesională; d) competențe de conducere, de îndrumare și de control; e) competențe dobândite prin programe de conversie profesională.”

Din 2007, Comisia Europeană a integrat diversele sale inițiative privind educația și formarea în “Programul de învățare pe tot parcursul vieții”. Obiectivul programului este de a permite persoanelor fizice în toate etapele vieții lor de a urmări stimularea oportunităților de învățare pe teritoriul Europei. Comisia Europeană este responsabilă de implementarea generală

a programului, în timp ce gestionarea anumitor componente se află în domeniul de competență al Agenției executive pentru educație, audiovizual și cultură (EACEA) și al agențiilor naționale din statele membre ale UE. Ca urmare, orice cetățean european beneficiază de oportunități de formare continuă și are acces la burse europene pentru mobilitate prin intermediul agenției naționale.

În țara noastră, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale se ocupă cu gestionarea și alocarea fondurilor europene în domeniul educației, formării profesionale și tineretului. Cadrele didactice europene pot beneficia de burse pentru formare și dezvoltare profesională în alte țări europene.

Am profitat de această oportunitate și am solicitat la Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale burse de mobilitate pe termen scurt în scopuri de dezvoltare profesională pentru cursuri de formare și vizite de studiu. Astfel, am urmat cursurile: “Publier, échanger et correspondre sur le Web”, Institut Universitaire de Formation des Maîtres d’Aix-Marseille, Franța, Aix-en-Provence, 2008; “One week course for European Teachers of science: Making science more attractive”, I.S.P., Cheltenham, Marea Britanie, June 2011; “Promoting excellence in VET teacher education in Finland”, HAMK University of Applied Sciences, Vocational Teacher Education Unit, Hämeenlinna, Finlanda, 2012; “EURODIDAWEB — pedagogical use of internet and multimedia tools”, F.C. “Europaclub” LIDS “Sapienza”, Roma, 2012.

De ce am ales un anumit curs? Primul criteriu în selectarea unui program de formare a fost calitatea furnizorului acelui curs. Astfel, am ales universități pentru a avea certitudinea că formatorii vor fi persoane cu experiență în domeniul respectiv. Al doilea criteriu, la fel de important, a fost scopul programului care trebuia să satisfacă nevoile mele de formare la acel moment. Consider că am făcut alegeri bune. Ca argument în favoarea acestei afirmații voi relata un caz. O colegă profesoară, cu studii doctorale în specialitate, mi-a povestit acum câțiva ani că a participat la un curs de formare, având ca formator o persoană cu studii medii și ca urmare, va renunța să mai urmeze un program de perfecționare pentru că timpul ei este prețios. Recent, această colegă mi-a comunicat că nu a mai participat la cursuri de formare și mi-a istorisit aceeași poveste care o determinase să renunțe la perfecționări.

De ce am ales un curs într-o altă țară europeană? Elevii pe care îi educ vor trăi, vor lucra în spațiul UE și vor intra în competiție cu alți tineri europeni care beneficiază de un alt tip de educație. Ca urmare, este necesar ca profesorii români să fie pregătiți să ofere elevilor o educație europeană și eu, fiind o persoană optimistă, am dorit și doresc să pot participa activ la formarea generației noi. Astfel, a fost nevoie ca eu să cunosc și alte sisteme educaționale de învățământ pentru a-mi îmbunătăți și adapta stilul de predare noilor cerințe și pentru a reuși să identific nevoile de formare a tinerei generații la nivel european pentru ca aceasta să beneficieze de aceleași oportunități ca tinerii din alte țări europene.

Posibilitatea de a avea colegi europeni care lucrează în alte sisteme educaționale mi-a oferit ocazia de a face schimburi de idei care m-au ajutat să-mi îmbunătățesc managementul clasei. Participarea la cursuri europene m-au ajutat să mă familiarizez

cu valorile comunității europene, cu drepturile, rolul și îndatoririle de cetățean european pentru ca la rândul meu să pot furniza cunoștințe elevilor și să le formeze aptitudini de cetățean european. De asemenea, exemplul personal de a folosi dreptul de a beneficia de o bursă europeană pentru a participa la un program de formare din altă țară a motivat elevii și colegii să dorească să folosească acest drept de a studia oriunde în spațiul european.

Cursurile pe care le-am urmat m-au ajutat să-mi sistematizez informațiile acumulate și experiențele trăite. În urma reflecțiilor despre mine și activitatea mea didactică, m-am hotărât să aștern pe hârtie un set de reguli de bune practici pe care le prezint în continuare. 1. Utilizați reguli și proceduri clare. 2. Instruiți elevii asupra regulilor și procedurilor (asigurați-vă că toți elevii le cunosc). 3. Utilizați reguli rezonabile (care pot fi realizate de toți elevii). 4. Monitorizați respectarea regulilor și asigurați feedback-ul adecvat. 5. Fiți punctuali. 6. Închideți telefoanele mobile când intrați la ore (dacă ați uitat să le închideți, respingeți apelurile imediat și cereți-vă scuze). 7. Respectați elevii. 8. Comunicați informații, obiective, criterii de succes. 9. Fiți obiectivi și corecți (test de evaluare standardizat cu barem de evaluare). 10. Respectați întotdeauna regulile stabilite. 11. Mențineți atenția elevilor prin accentuarea aspectelor pozitive ale activității lor. 12. Sanctionați comportamentele elevilor care încalcă regulile. 13. Încurajați elevii pentru o auto-evaluare obiectivă. 14. Evitați pedepse prea dure sau jenante. 15. Utilizați un limbaj verbal și nonverbal adecvat momentului. 16. Evitați sancțiunea de eliminare (Art.118. (1) e) eliminarea de la cursuri pe o perioadă de 3 — 5 zile, Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar-2005). 17. Consultați psihologul școlii sau un psihoterapeut în situații serioase. 18. Consolidați relația cu elevii prin crearea unui mediu plăcut în clasă (elevii trebuie să se bucure pentru timpul petrecut în clasă, să fie veseli și fără stres). 19. Consolidați relația cu părinții și atrageți-i ca aliați. 20. Numărați în gând până la 3 dacă sunteți nervoși și apoi elaborați răspunsul. 21. Evitați să stați numai la catedră, plimbați-vă printre elevi, așezați-vă lângă ei în bănci într-un mod cât mai natural. 22. Ascultați elevul cu răbdare. 23. Pronunțați cuvintele clar (faceți exerciții de dicție) și suficient de rar pentru a fi înțeleși. 24. Păstrați contactul vizual permanent cu toți elevii.

Aceste reguli pot ajuta profesorul să-și îmbunătățească și să eficientizeze managementul clasei de elevi. De exemplu, în școlile britanice am observat că profesorii scriau pe tablă, la începutul orei obiectivele "learning goals" și criteriile de succes (success criteria), acestea fiind absolut necesare pentru a asigura succesul actului educațional.

Bibliografie 1. Evertson, Carolyn M. and Carol S. Weinstein, Handbook of Classroom Management: Research, Practice, and Contemporary Issues, Editors Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 2006. 2. Jinga, I., E. Istrate, Manual de pedagogie, Ed. AII, București, 1998. 3. Joita E., Management educational, Editura Polirom, Iasi, 2000. 4. Landsheere, G. de, L'education et la formation, PUF, Paris, 1992. 5. Toffler, A., Al treilea val, București, Editura Politică, 1990. 6. Legea educației naționale nr. 1/2011 (www.edu.ro). 7. Ordinul nr. 5.562 /7 octombrie 2011, pentru aprobarea Metodologiei privind sistemul de acumulare, recunoaștere și echivalare a creditelor profesionale transferabile (www.edu.ro). 8. Ordinul nr. 5.561/

2011 pentru aprobarea Metodologiei privind formarea continuă a personalului din învățământului preuniversitar (www.edu.ro).

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/eficientizarea-managementul-ui-clasei>)

eTwinning – portalul profesorului reflexiv

De **Marika Emese Cimpean**

eTwinning este pentru profesorului reflexiv, modern, dedicat vocației de dascăl, oportunitatea sa de a învăța și de a se forma alături de profesioniști! Pentru mine, este șansa de a face educație nonformală de foarte bună calitate, este posibilitatea de a-mi îmbunătăți constant metodele de predare și de a face parte dintr-o comunitate profesională care mă ajută să devin un profesor European. Acest portal a fost fondat de Comisia Europeană în anul 2005 și oferă profesorilor și elevilor oportunitatea derulării de proiecte educaționale școlare și extrașcolare – în colaborare cu alte școli din Europa.

Activitatea mea pe acest portal a început în momentul în care am descoperit că și alți profesori (din alte țări chiar) se confruntă cu aceleași probleme și că educația, dincolo de problema financiară – presupune același efort din partea dascălilor și a elevilor.

Așadar, primul proiect în care m-am implicat a fost „InterCOOLture”, apoi „Healthy and unhealthy meals” și multe alte proiecte și activități pe platformă, în cadrul cărora am învățat alături de elevii mei cum să derulăm proiecte de calitate.

A urmat apoi o foarte frumoasă colaborare, ce datează din 2009 și continuă și azi – cu o școală din Polonia, cu care am reușit ca „Împreună” să derulăm proiecte și activități care né-au dezvoltat competențe de comunicare, de relaționare.

Bradul de Crăciun de la Colegiul Național „Petru Rareș” a fost împodobit în ultimii ani cu „Postcards from around the world”, iar împreună cu colegii italieni de la Itis Pininfarina am încercat să derulăm cât mai multe activități de prevenție pentru a salva planeta („Save the Earth”), activități încununate de obținerea certificatului național și european de calitate (<http://etwinningearthproject.blogspot.ro/>)

Aș putea vorbi la nesfârșit despre punctele tari pe care le implică derularea de proiecte eTwinning: multiculturalitate, pluriperspectivism, schimb de bune-practici, îmbunătățirea abilităților și formarea competențelor de comunicare într-o limbă străină, dezvoltarea competențelor IT etc. De fapt, am vorbit despre cât de mult îmi place acest portal în cadrul aniversării a 5 ani de eTwinning, dar și în articolele și diseminările pe care le-am scris de-a lungul timpului.

eTwinning nu constă doar în faptul că este o platformă pentru proiecte (sunt și alte platforme destinate colaborării între dascăli). eTwinning este special pentru că, de-a lungul timpului, a devenit o comunitate a profesorilor reflexivi, o comunitate a exemplelor de bune-practici în educație.

Aici, poți învăța în cadrul atelierelor de formare, poți participa la seminarii online și poți face parte din grupuri, în funcție de interesele tale.

Pe platforma eTwinning puteți învăța despre: entuziasm, calitate, cooperare, reflexivitate, competență, încurajare, implicare, noutate, valori.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/etwinning-portalul-profesorului-reflexiv>)

Matematica prin proiecte eTwinning

De **Mihaela Git**

Acest articol este urmare a comunicării pe care am susținut-o în cadrul Conferinței Naționale de Educație Matematică, organizată de SSMR pe 2-3 noiembrie 2013, la Colegiul Național Sfântul Sava din București. El reprezintă o pledoarie pentru utilizarea proiectelor eTwinning în învățarea matematicii.

Argument

Din dorința de a face din matematică un obiect de studiu mai apropiat și plăcut elevilor, din necesitatea de a le dezvolta competențele profesionale, încercăm prin demersurile noastre pedagogice să né înnoim atât prin metodele de predare/învățare cât și prin instrumentele folosite la clasă. Învățarea matematicii prin utilizarea tehnologiilor informaționale a devenit de câțiva ani o preocupare permanentă a cadrelor didactice. Abordarea învățării prin proiecte, în special într-un context internațional, îi motivează în plus pe elevi, le dezvoltă atât competențele științifice, lingvistice cât și cele de comunicare. Tocmai de aceea, realizarea unui proiect e-Twinning reprezintă o modalitate modernă, atractivă și eficientă de predare/învățare a matematicii atât în gimnaziu cât și în liceu. În această lucrare mi-am propus să prezint câteva exemple semnificative în acest sens. Introducere

Se știe că platforma europeană www.etwinning.net este disponibilă gratuit pentru toate școlile din învățământul preuniversitar și implicit pentru toți profesorii, indiferent de disciplina predată. Prin intermediul platformei, e-Twinnerii au acces la o rețea europeană în cadrul căreia pot propune și desfășura proiecte internaționale pe anumite teme. În ceea ce mă privește am desfășurat în ultimii 3 ani proiecte prin care elevii au descoperit și alte fețe ale matematicii, în special aceea

aplicativ-constructivă, sau cea amuzantă, plăcută, dar și competitivă și utilă. Cele mai interesante proiecte au fost: „*Maths in every frame*”, „*M@ths where we are and where we go?*”, „*Focus on solving problem*” — cu elevii de gimnaziu și „*Graphs in daily life*”, „*F.A.I.R. play*” (*Functions and Applications in Immediate Reality play*) (în desfășurare) — cu elevii de liceu.

În cele ce urmează prezint pe scurt două dintre ele, urmărind prezentarea criteriilor care au condus la aprecierea lor.

M@ths where we are and where we go?

Proiectul s-a născut din dorința de a-i motiva pe elevi în învățarea matematicii, prin utilizarea instrumentelor TIC și prin implicarea lor activă în procesul de predare-învățare. De aceea né-am dorit să facem o listă de link-uri către resurse utile pentru învățarea matematicii on-line în clasă; desigur aceste resurse pot fi folosite de către elevi și de acasă sau în cadrul activităților extrașcolare. De asemenea né-am propus crearea unei colecții de resurse interactive ce pot fi utilizate on sau off-line. Acestea au fost create în special de către elevi, în colaborare cu partenerii lor de proiect. Activitățile proiectului au avut pe cât posibil și un caracter aplicativ, distractiv. Programul GeoGebra a fost și el utilizat în foarte multe activități. Faptul că proiectul s-a desfășurat în limba engleză a avut ca efect dezvoltarea abilităților de comunicare dintre elevi și îmbogățirea vocabularului lor științific.

Inovație și creativitate pedagogică Prin proiectul „M@ths where we are and where we go?” né-am propus realizarea unor activități inovative, creative și distractive pentru stimularea elevilor în cadrul procesului de predare-învățare. Astfel, elevii au utilizat cu mult succes și entuziasm programul GeoGebra în reprezentarea fracțiilor, în crearea unor felicitări de Crăciun și de 1 Iunie în care au folosit figurile geometrice de bază, în crearea de postere dedicate Zilei PI, în realizarea de animații în care au reprezentat adunarea sau scăderea numerelor raționale pozitive; de asemenea ei au întocmit „Planul liceului” în GeoGebra după ce au măsurat dimensiunile necesare în curtea școlii. Au creat foi interactive în Excel în care au calculat medii aritmetice, perimetre, arii și au realizat și reprezentările grafice corespunzătoare.

Integrare în curriculum Toate activitățile proiectului sunt integrate în curriculum. Astfel, reprezentarea fracțiilor, a fracțiilor echivalente, a procentelor, calcule cu numere raționale, au fost făcute în GeoGebra. Calcule cu fracții zecimale, calculul mediei aritmetice în aplicații practice, calcule de perimetre și arii au fost făcute și în Excel. Reprezentarea figurilor geometrice de bază, punerea în evidență a proprietăților lor, aflarea perimetrelor și ariilor au fost cuprinse în activitățile Geometry & Christmas Cards, Pi Day – Poster Exhibition, June 1st -Cards in GeoGebra&Word, Maths and art, Perimeters and Areas.

Colaborare între școli partenere Colaborarea dintre școli a fost foarte bună, în special cu Grecia și Spania. Având elevi de aceeași vârstă, am putut rezolva sarcini similare. În prima parte a proiectului elevii s-au prezentat în cadrul blogului din twinspace și au lucrat la crearea logo-lui proiectului. Activități creative s-au desfășurat pe tema fracțiilor ordinare și cea a fracțiilor zecimale. Partea de geometrie a fost cea mai atractivă, deoarece elevii au învățat și aplicat noțiuni de geometrie într-un context variat. În luna februarie a avut loc o videoconferință cu elevii liceului nostru și cei din Grecia și

Spania. O activitate plăcută și utilă a fost „Play and compete”-utilizarea platformei TutPup pentru a face întreceri între elevi din țări diferite.

Utilizarea creativă a TIC Elevii s-au implicat foarte mult în acest proiect. Au învățat să redacteze documente în Word, să facă prezentări în Power Point, să arhiveze unul sau mai multe fișiere; au învățat să editeze fotografii, să le exporte dintr-un fișier în altul; au învățat să lucreze în Excel -la nivel de începători- și să partajeze foile interactive cu ajutorul SkyDrive. I-a atras foarte mult și folosirea programului Geogebra; au descoperit multe lucruri noi, fiind atrași în special de posibilitatea de a face animații în Geogebra. Realizarea felicitărilor animate și inserarea codului html într-o pagină wiki (pentru a putea face vizualizarea interactivă) au fost cele mai creative activități din proiect. Am folosit instrumentele oferite de eTwinning, dar și altele oferite de SlideShare, Kizoa Slideshow, Calameo, Issuu Publishing, SkyDrive. Am realizat o videoconferință cu Grecia și Spania utilizând Google+. Am folosit Camstudio și Windows Movie Maker pentru a face filme.

Durabilitate și transferabilitate Proiectul poate fi extins și continuat și în clasele următoare, prin completarea listei de resurse on-line utile și prin crearea de materiale interactive adecvate elevilor din clasele mai mari. Proiectul poate fi implementat cu ușurință în orice școală care dispune de un laborator de informatică cu acces la Internet. Programul Geogebra se descarcă gratuit de pe Internet; Microsoft Office face parte din dotarea minimă a unui calculator. Celelalte instrumente sunt valabile on-line.

Rezultate și avantaje Învățarea matematicii într-o manieră modernă și creativă, stimulând imaginația elevilor, dezvoltând competențele de comunicare-colaborare într-o limbă străină și competențele TIC, încurajând lucrul în echipă sunt cele mai importante realizări ale acestui proiect. Colecția de materiale realizate poate fi utilizată la clasă de alți colegi profesori. Lucrările făcute de elevi pot deveni sursă de inspirație pentru noi realizări.

Graphs in daily life

A avut ca obiectiv principal învățarea matematicii pornind de la aspecte ale vieții cotidiene care pot fi modelate prin grafice ale funcțiilor studiate în liceu. În același timp, dezvoltarea competențelor de comunicare într-o limbă străină, îmbogățirea abilităților IT vor aduce un plus de motivație realizării acestui studiu. Realizarea unei colecții de grafice ce poate deveni utilă și altor elevi europeni a dat o finalitate acestui proiect.

Inovație și creativitate pedagogică Proiectul “Graphs in daily life” are ca noutate învățarea matematicii în conexiune cu realitățile vieții și necesitățile oamenilor. Modelarea matematică reprezintă o parte importantă a proiectului. Utilizarea programului GeoGebra pentru realizarea graficelor, animațiilor este o activitate creativă și aplicativă, foarte apreciată de către elevi.

Integrare în curriculum Integrarea în curriculum a proiectului s-a făcut prin: 1. analiza fenomenelor fizice (distanța este funcție liniară de timp — pentru viteză constantă, aruncarea corpurilor pe verticală sau căderea lor sunt exprimate prin funcțiile pătratice, intensitatea, puterea curentului electric necesită calcul și funcții trigonometrice, studiul magnitudinii unui cutremur se

face cu ajutorul logaritmilor și exponențialei, etc), biologice (răspândirea unui virus, efectul unui medicament în corpul omenesc sunt date de funcții exponențiale, adesea de așa numita “sigmoidă”, etc), chimice (cantitatea de substanță depusă la catod în procesul de electroză, datarea cu carbon, etc), economice (dependența preț-cantitate, creșterea/descrășterea populației, evoluția unui depozit bancar depus cu o dobândă dată, etc sunt descrise de funcții liniare, exponențiale). 2. Realizarea graficelor și scrierea ecuațiilor corespunzătoare. 3. Generalizări pentru obținerea unor grafice mai interesante din punct de vedere matematic, folosind programului Geogebra. 4. Realizarea unor animații în cazul celor mai interesante/dificile grafice.

Colaborare între școli partenere Colaborarea s-a realizat cu școala Gimnazia Poldin Poljane din Ljubljana, Slovenia în special pe tema șirurilor și pe tema conicelor, astfel: elevii sloveni au realizat studiul limitelor de șiruri cu ajutorul Microsoft Excel, și PowerPoint, iar elevii români au tratat aceeași temă cu ajutorul programului GeoGebra, realizând și animații sugestive pentru câteva exemple. În ceea ce privește capitolul „Conice”, elevii sloveni au realizat două filme în care sunt prezentate modalități practice de construcție pentru cerc, elipsă; elevii români au realizat în GeoGebra animații interesante, ilustrând și ei cercul și elipsa ca locuri geometrice. În ceea ce privește parabola, elevii români au filmat la ora de educație fizică aruncarea unei mingi la coșul de baschet, au fixat trei puncte și au determinat funcția de gradul al II-lea corespunzătoare; slovenii au reprezentat parabola raportată la focar și dreapta directoare, utilizând GeoGebra.

Utilizarea creativă a TIC În cadrul acestui proiect elevii au utilizat programele: Microsoft Office Word 2007-în care au redactat soluțiile problemelor, inserând și graficele corespunzătoare, Microsoft Office Power Point 2007 pentru prezentări, Microsoft Picture Manager 2007-pentru a decupa, redimensiona fotografii/grafice salvate ca poze, Paint pentru a desena logo-uri, Windows Movie Maker pentru a face filme, Geogebra- pentru a realiza grafice. Au învățat să utilizeze spațiul eTwinning. Cel mai mult i-a atras lucrul în GeoGebra : calculul derivatelor de ordin I sau II l-au putut verifica foarte ușor, posibilitatea de a trasa o familie de grafice — depinzând de unul sau mai mulți parametri a fost o noutate absolută pentru ei. Inserarea codului html într-o pagină wiki, pentru a putea face vizualizarea

Durabilitate și transferabilitate Proiectul poate fi extins și continuat pe partea de analiză matematică în clasa a XII-a — elevii vor putea modela diferite fenomene cu ajutorului calculului integral (probleme de arii și volume, lungimea graficului unei funcții, etc). Proiectul poate fi implementat cu ușurință în orice școală care dispune de un laborator de informatică și Internet. Programul Geogebra se descarcă gratuit de pe Internet; Microsoft Office face parte din dotarea obișnuită a unui calculator. Colecția de grafice se află pe un DVD în biblioteca catedrei de matematică și pe laptopul catedrei de matematică. interactivă au fost cele mai creative activități din proiect.

Rezultate și avantaje Învățarea matematicii plecând de la exemple din viața cotidiană, punând în valoare creativitatea, imaginația elevilor, dezvoltarea competențelor de comunicare-colaborare într-o limbă străină, dezvoltarea competențelor TIC, a lucrului în echipă sunt cele mai importante realizări ale acestui proiect. Colecția de grafice și probleme

interpretate grafic poate fi utilizată la clasă de către orice utilizator eTwinning.

Din punctul nostru de vedere, experiențele de realizare a activităților de învățare descrise conduc la o singură concluzie: participarea la proiectele eTwinning aduce un plus de calitate procesului de predare-învățare.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/matematica-prin-proiecte-etwinning>)

Proiect eTwinning: Summer is waiting

De **Antonela Caprar**

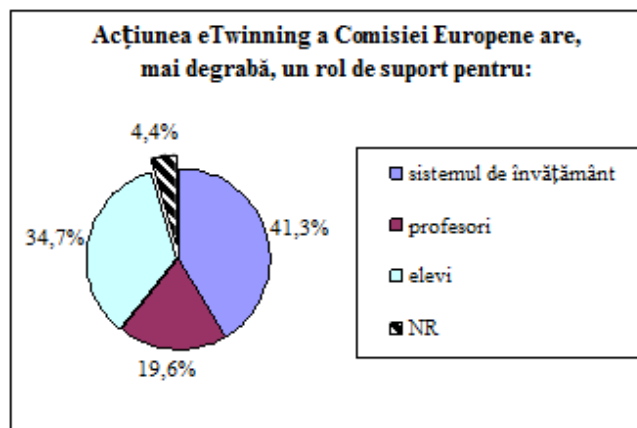
Mă bucur foarte mult pentru amplexarea ce a luat-o proiectele eTwinning. Multe cadre didactice sunt implicate în astfel de proiecte, ceea ce scoate în evidență dorința acestora spre nou, spre modern, spre o colaborare cu alte școli din Europa. Aceste activități, din cadrul proiectelor se pot desfășura la nivelul tuturor arilor curriculare atât la școală, cât și acasă, prin intermediul computerului și Internetului. Proiectul "Summer is waiting" este unul din proiectele care s-a desfășurat astfel. Elevii au fost încântați, iar produsele activităților confirmă acest lucru.

1. Introducere

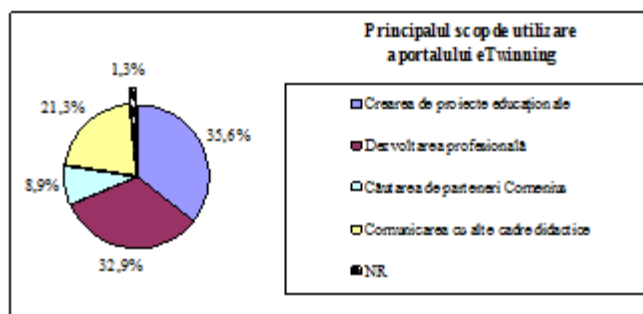
În 2005, Comisia Europeană, sub coordonarea European Schoolnet, a inițiat platforma eTwinning, cu scopul de a facilita parteneriate între instituțiile de învățământ din întreaga Europă. În prezent, platforma eTwinning este comunitatea școlilor din Europa, cuprinzând peste 200.000 de cadre didactice din peste 95.000 de școli.

2. eTwinning în România

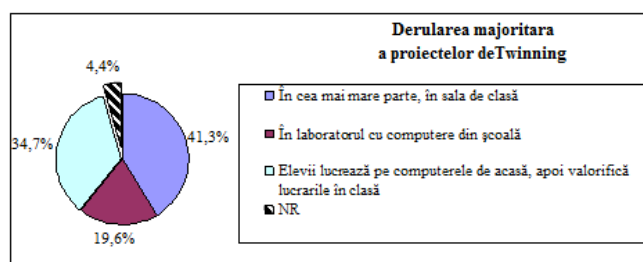
În România, Centrul pentru Inovare în Educație-TEHNE, în parteneriat cu Institutul de Științe ale Educației coordonează acțiunea eTwinning. Această acțiune eTwinning a Comisiei Europene are un rol de suport pentru sistemul de învățământ (colaborare inter-școlară, dezvoltarea personalului didactic și dezvoltarea instituțională a școlilor), pentru elevi, dar și pentru profesori, aspect evidențiat în figura 1.

Multe cadre didactice din țara noastră utilizează această platformă, în vederea implicării în diverse proiecte care mai de care mai interesante. După cum se poate urmări în figura 2, principalul scop de utilizare a portalului eTwinning este crearea de proiecte educaționale, apoi dezvoltarea profesională și pe ultimele locuri căutarea de parteneri Comenius și comunicarea cu alte cadre didactice.

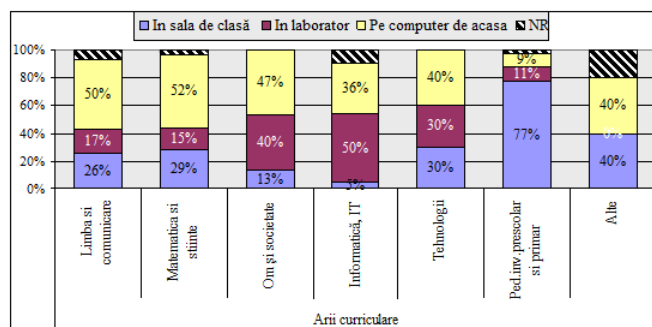
Elevii sunt încântați de varietatea activităților din cadrul proiectelor, participând cu mare interes și plăcere. Astfel, în urma Raportului preliminar [2], s-a constatat că majoritatea cadrelor didactice își desfășoară proiectele eTwinning în sala de clasă cu un computer și un videoproector. Pe locul secund se are în vedere participarea elevilor în proiecte, prin utilizarea computerelor și a Internetului de acasă, urmând ca valorificarea muncii lor să se realizeze la clasă, alături de profesor.

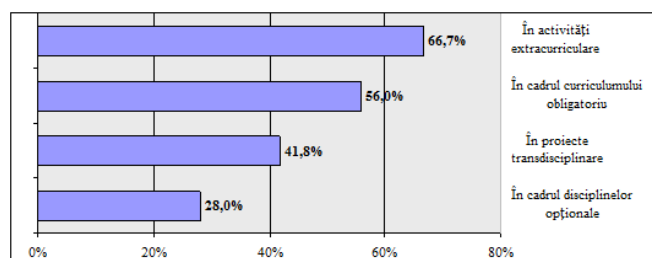
Proiectele eTwinning includ o paletă largă de arii curriculare. După cum se poate observa în histograma de mai jos, în funcție de tematica proiectului, dar și de aria curriculară din care face parte acesta, se pot desfășura, fie în sala de clasă, în laborator sau pe computerul de acasă.

Aceste proiecte au un impact deosebit asupra personalității elevilor. Îi ajută să se descopere pe ei înșiși, să se implice în activități care le dezvoltă capacitatea de relaționare, de

selectare, de comunicare. De asemenea, ei au posibilitatea să-și pună în valoare propriile valori, interese, pasiuni, talente.

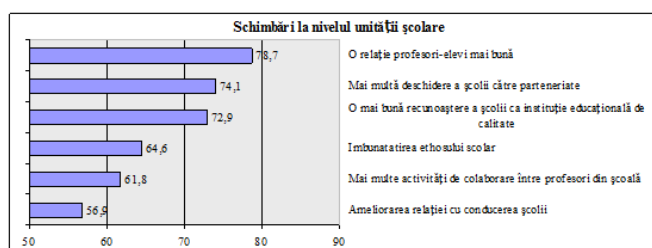

Activitățile și rezultatele elevilor trebuie să fie valorificate. În figura 5 se observă cum acest aspect se realizează în activități extracurriculare, în primul rând, apoi în cadrul curriculumului obligatoriu, în proiecte transdisciplinare și nu în ultimul rând în cadrul disciplinelor opționale.

Fiecare activitate din cadrul proiectului este foarte importantă, necesitând muncă, atenție, răbdare și cooperare. Fără acestea, nu se poate vorbi de un proiect reușit.

Prin aceste proiecte se văd schimbări mari la nivelul unității școlare. În primul rând relația dintre profesori și elevi este mai bună, iar școala are o deschidere mult mai mare către parteneriate. De asemenea, școala este recunoscută ca o instituție educațională de calitate, ethosul școlar se îmbunătățește, există mai multe activități de colaborare între profesorii din școală și nu în ultimul rând relația cu conducerea școlii se ameliorează.

3. Proiectul "Summer is waiting"

Acest proiect s-a realizat între elevii și cadrele didactice din Polonia, România și Marea Britanie. Inițiativa acestui proiect a aparținut școlii din Polonia. La baza alegerii titlului proiectului a stat cântecul polonez "Lato czeka" ("Summer is waiting"), înregistrat în 1960.

Scopul proiectului a fost de a ieși din tiparul specific învățării sau consolidării unei lecții, cu ajutorul computerului sau a unei cărți. Elevii din școlile partenere, ajutați de profesori au tradus

refrenul cântecului, în limba maternă, urmând să fie înregistrat ca și filmuleț pe canalul Youtube. De asemenea, fiecare grup a scris un poem-CINQUAIN POEMS, a realizat un poster legat de titlul proiectului, a confecționat felicitări, măști de vară, a răspuns la câteva întrebări legate de vacanța de vară, a redat printr-un desen versurile poeziei Mr. SUN.

Proiectul a fost implementat în ultima săptămână de școală, înainte de a începe vacanța de vară. Elevii au lucrat în grupe, au luat decizii, au colaborat, toate acestea având o influență aparte în rezultatele obținute.

Cooperarea dintre școlile partenere a fost eficientă și de bun augur. Partenerii proiectului au ținut legătura prin e-mail, iar elevii au folosit spațiul de pe forum, unde au putut colabora într-un mod plăcut și eficient.

Colaborarea în cadrul acestui proiect, dar și activitățile desfășurate, pot fi vizualizate accesând link-urile:
<http://new-twinspace.etwinning.net/web/p96653/homepage>
<http://twinblog.etwinning.net/64769/>
<http://www.youtube.com/watch?v=KVQEauOux88>

4. Concluzii

Proiectul "Summer is waiting" a primit Certificatul național de calitate. Suntem mândri de această performanță și dorim să fie o propulsare spre activitățile viitoare ce sunt pe rol, ce așteaptă doar să fie descoperite și realizate.

Doresc să implic elevii și în alte proiecte eTwinning, deoarece am ca țintă educarea lor astfel încât să facă față cerințelor viitoare, în vederea integrării lor în viața socială.

Bibliografie [1] www.etwinning.ro [2] ISTRATE, O. et al. (2013) *Rolul proiectelor educaționale realizate prin parteneriate școlare internaționale. Raport preliminar eTwinning RO12*. București, TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/proiect-etwinning-summer-is-waiting>)

Matematica pentru fiecare elev

De **Irina Vasilescu**

Articolul descrie pe scurt proiectul Comenius-eTwinning cu titlul "Alternatives for Innovative Math Study -AIMS" (Alternative inovatoare în studiul matematicii), în care Școala Gimnazială nr. 195 va fi implicată pe parcursul anilor școlari 2013-2014 și 2014-2015. Echipa de proiect cuprinde elevi și profesori din șapte școli din țări diferite ale Europei: România (coordonator), Franța, Italia, Olanda, Spania, Polonia, Grecia.

Proiectul are ca scop creșterea motivației elevilor pentru studiul matematicii, punctul său de pornire bazându-se pe următoarele două idei principale:

1. Numeroase studii din ultimii ani atrag atenția asupra diminuării motivației elevilor cu privire la matematică pe parcursul gimnaziului și mai ales în ultimii ani ai acestuia, mergând până la instalarea unei anxietăți și chiar fobii legate de acest obiect de studiu, văzut ca fiind dificil și arid, mai ales în contextul stresului generat de apropierea examenelor, așteptările părinților și ale profesorilor. În special elevii care nu obțin cu ușurință rezultatele academice dorite, ajung la concluzia că „nu sunt buni la matematică”. În acest context, numărul celor care se îndreaptă spre cariere în care e necesar studiul matematicii a scăzut dramatic la nivel european (12% în Europa față de peste 45% în China). Proiectul nostru își propune să favorizeze implicarea elevilor, prin crearea altei imagini a acestui obiect, în special pentru cei care nu ating încă performanțele dorite la aceasta materie.

2. În anul 1983 a fost lansată teoria Inteligențelor Multiple (Howard Gardner), care oferă o nouă interpretare a noțiunii de inteligență față de teoriile psihopedagogice anterioare (Jean Piaget). Astfel, inteligența nu mai este văzută ca o trăsătură standardizată, nativă, constantă pe parcursul vieții și cuantificabilă (de exemplu, măsurabilă prin testele IQ). Gardner afirmă că există 8 tipuri de inteligență (verbală, logico-matematică, vizual-spațială, kinestezică, muzical-ritmică, naturalistică, interpersonală și intrapersonală). Ele coexistă în fiecare individ, dar unul/unele dintre ele sunt dominante la acea persoană. Tipurile de inteligență pot fi dezvoltate de-a lungul vieții și deseori dezvoltarea unora le amplifică și pe celelalte. Ele au sediul în zone diferite ale creierului și pot acționa simultan sau separat. Din punct de vedere pedagogic, cunoașterea și folosirea tipului de inteligență al elevilor va eficientiza învățarea, știut fiind că există copii care învață mai bine din explicații scrise, alții din diagrame sau imagini, alții prin acțiune sau lucrând în grup etc. Elevii pot conștientiza modul lor propriu de învățare și pot aprecia, de asemenea, modul de învățare al colegilor, chiar dacă este diferit de al lor.

Obiectivele proiectului au fost formulate după cum urmează:

- adaptarea metodelor de predare la diferite tipuri de inteligență, folosind abordări centrate pe elev
- utilizarea metodelor de învățare prin cooperare, dezvoltarea competențelor de colaborare ale elevilor,
- utilizarea TIC pentru modelarea situațiilor din viața reală, făcând conținutul matematic relevant pentru elevi,
- dezvoltarea capacității elevilor de a folosi matematica pentru înțelegerea și rezolvarea problemelor din lumea reală,
- dezvoltarea autonomiei elevilor și a competențelor lor de învățare independentă,
- promovarea respectului reciproc, toleranței și înțelegerii pentru elevii cu abilități diferite,
- facilitarea dialogului și a egalității de șanse, chiar și pentru elevii cu rezultate mai slabe,
- creșterea stimei de sine a elevilor,
- înțelegerea rolului cultural și istoric al matematicii,

- încurajarea și dezvoltarea diferitelor moduri de gândire și a gândirii critice.

Activitățile proiectului sunt de două tipuri: locale și transnaționale. La nivel local, toate școlile partenere vor dezvolta și partaja on-line activități pentru câte un (același) tip de inteligență pe o perioadă de aproximativ două luni, activitățile având loc într-o singură școală, toate sau doar o parte din școlile participante la proiect. Exemple de activități: integrame, hărți conceptuale, cuvinte încrucișate, povestiri matematice (inteligența verbală), WebQuests, puzzle-uri, codificare de mesaje (logică), video/melodii inspirate de concepte matematice (muzicală/artistică), vânătoare de comori, construcții matematice, studiul influenței matematicii în sport (kinestezică), reprezentări geometrice cu GeoGebra, origami, pavaje matematice, recunoașterea geometriei în artă/arhitectură (vizual/spațială), jocuri matematice de grup, statistici legate de viața tinerilor, analiza prejudecăților legate de matematică (interpersonală), studiul simetriei în natură, aspecte matematice în biologie sau geografie (naturalistică). Mijloacele folosite vor fi diverse, de la obiecte concrete la aplicații software. Profesorii vor face observații, vor compara activitățile, le vor evalua, vor extrage metode aplicabile și în alte școli partenere. La nivel transnațional, vor avea loc întâlniri ale tuturor școlilor partenere astfel: în anul școlar 2013-2014 în Franța, Italia și Polonia, iar în anul școlar 2014-2015 în Spania, Grecia, Olanda și România. În timpul fiecărei reuniuni de proiect, toți participanții la reuniune vor crea activități pentru același tip de inteligență, planificate de către școala gazdă, în acord cu toate echipele. Activitățile vor fi evaluate într-un raport scris, după fiecare reuniune.

Produse finale principale și rezultate: 1 Kit didactic format din: a. un blog/DVD conținând materiale de învățare utile pentru a fi replicate/utilizate în școli b. un ghid al profesorului (on-line/tipărit) – cuprinzând metode și strategii pentru predarea matematicii cu ajutorul inteligențelor multiple. 2. La nivelul participanților: • interes și implicare crescută la orele de matematică • rezultate școlare îmbunătățite • dezvoltarea de noi strategii de predare • competențe sporite pentru profesori și elevi

Primele activități sunt deja vizibile în spațiul virtual eTwinning și pe pagina wiki a proiectului.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/matematica-pentru-fiecare-el-ev>)

Îmbogățirea vocabularului copiilor preșcolari prin activitatea de povestire

De **Antoneta-Anica Oruna**

Activitățile de povestire au o contribuție remarcabilă la dezvoltarea limbajului copiilor sub aspect lexical-semantic. Pornind de la premisa că limbajul, care evoluează spontan prin imitarea vorbirii celorlalți, rămâne rudimentar, simplificat, fără posibilitatea accesului la generalizări, în timp ce limbajul sistematic influențat atinge cote ridicate de bogăție și expresivitate, am ales activitatea de povestire ca modalitate de activizare, dezvoltare și nuanțare a vocabularului preșcolarilor, datorită valorii lexicale a textelor narative, datorită aportului însemnat al acestora la îmbogățirea zestreii lexicale, datorită locului pe care îl are povestea, basmul, povestirea în viața preșcolarilor.

Importanța dezvoltării limbajului pentru evoluția armonioasă a personalității copilului și pentru o bună adaptare școlară este stabilită de multă vreme de practica educativă și de studiile teoretice. Preocuparea pentru dezvoltarea limbajului este din această perspectivă o preocupare majoră a procesului instructiv-educativ din grădiniță.

Prin activitățile de povestire se realizează nu numai îmbogățirea vocabularului prin stocare de cuvinte, ci și utilizarea cuvintelor noi în contexte diferite, operarea cu aceste cuvinte. Zestrea lexicală a copiilor preșcolari este foarte diferită la intrarea în grădiniță. Generată de o multitudine de factori, această zestre lexicală depinde în foarte mare măsură de calitatea solicitărilor și stimulărilor de ordin verbal la care familia îi supune. De aceea, educatoarea are rolul de a stabili cu precizie, pe de o parte zestrea lexicală individuală și factorii care explică atât cantitatea, cât și calitatea ei, iar pe de altă parte, de a propune un plan coerent de ameliorare prin măsuri corectiv-recuperatorii adecvate. Dintre acestea, activitățile individuale și pe grupuri mici au o pondere deosebit de însemnată în vederea atenuării diferențelor mari existente dintre copii pe planul dezvoltării lor sub toate aspectele.

Sărăcia vocabularului copiilor, la intrarea pentru prima dată în grădiniță, are o multitudine de cauze dintre care consemnăm penuria solicitărilor și stimulărilor la vârsta achiziției masive a limbajului, tratamentul depersonalizat, absența comunicării afective și efective cu adultul (percepută ca o persoană străină indiferentă sau ostilă). Comunicarea afectivă, generoasă susține efortul de comunicare verbală. Ori, absența unei relații motivate afectiv cu un adult constant prezent în câmpul vieții sale, determină diminuarea gravă a motivației pentru comunicare. Copilul menționat pentru comunicarea de ordin verbal va înregistra un retard mai mult sau mai puțin grav în acest plan. Rolul educatoarei este de a încerca să satisfacă nevoia fundamentală de afecțiune a preșcolarului, să trezească nevoia de stimă și respect pentru a-l determina să dorească să comunice și verbal. Climatul creat de educatoare este esențial în această privință. Copilul ale cărui nevoi afective sunt corespunzător satisfăcute, se deschide interesat spre lume, inclusiv spre „lumea cuvintelor”.

Calitatea cuvintelor și cantitatea vocabularului copiilor sunt determinate și de particularitățile fonetice. Se constată cu ușurință că cei cu tulburări articulatorii au un limbaj mai sarac, primitiv, eliptic și nediferențiat. Copilul evită cuvintele cu structură sonoră, complexă, formulările complicate și utilizează un limbaj infantil și familiar. De aceea, lichidarea sau ameliorarea problemelor de pronunție este un prim pas în pregătirea copilului pentru asimilarea elementelor lexicale mai complexe.

Modalitățile didactice de activizare, dezvoltare și nuanțare a vocabularului trebuie să pună accent pe însușirea conștiinței a sensului cuvintelor, a semnificației lor. Calea principală de introducere a unor cuvinte noi în vocabularul copilului rămâne calea directă de la obiect, la cuvântul care denumește obiectul. În grădiniță sunt utilizate calea indirectă (de la imagine, la cuvânt), și calea medierii verbale (de la cuvânt, la cuvânt). Mai ales activitățile de tip verbal cum sunt povestirile cer ca această cale a medierii verbale să fie folosită cu multă grijă. Cunoașterea semnificației, prin apelul la sinonime, definiții, perifraze, dar și apelul la antonime, omonime, permite trecerea cuvintelor din vocabularul de stocare în cel de utilizare. Întreaga muncă de dezvoltare a limbajului și comunicării trebuie să vizeze, mai ales latura calitativă, pentru că numărul mare de cuvinte utilizat de un copil nu înseamnă neapărat și stăpânirea lor adecvată. Imprecizia, aproximația, ambiguitatea în exprimare a copiilor este la fel de nedorită ca și în cea a adulților.

Nu toate cuvintele și expresiile întâlnite într-o poveste, povestire sau într-un basm se cer explicate cu precizie. Plăcerea contactului cu limbajul fermecat al basmului ar putea diminua în cazul unei prea riguroase pregătiri. Sunt multe cuvinte și expresii pe care copiii le înțeleg cu ajutorul contextului verbal. Este necesar, de aceea, să le lăsam și lor ocazia să „descopere” sensul unora dintre ele și tot atât de necesar este să ne asigurăm că această înțelegere a fost corectă.

O mare atenție am acordat-o însușirii corecte a sensului unor termeni care definesc noțiuni morale. Prin această am urmărit formarea unor elemente de calitate ale conștiinței morale: bunătatea, sinceritatea, dragostea, prietenia, curajul, dreptatea, hărnicia, modestia, cinstea — noțiuni cu semnificație morală, de înțelegerea cărora depinde în mare măsură evoluția personalității viitorului adult. Încurajându-i pe copii în „caracterizarea” eroilor poveștilor, în ilustrarea trăsăturilor lor cu faptele savârșite, punem bazele conștiinței morale a copiilor. Cele mai frecvente greșeli în definirea noțiunilor noi se întâlnesc în această sferă a vocabularului. Caracterul abstract al acestor noțiuni generează adesea ambiguități, imprecizii.

Pentru dezvoltarea limbajului și comunicării copiilor preșcolari este necesar ca însuși copilul să vorbească mai mult și cât mai corect. De aceea, crearea unei atmosfere stimulante pentru comunicarea verbală (mai ales interindividuală) este de natură să favorizeze atât cunoașterea de către educatoare a exprimării naturale, neformalizate dintre copii, cât și cooperarea dintre ei. Este nejustificată, din acest motiv, tradiția de a cere copiilor o liniște absolută în timpul tuturor activităților, întrucât frământă comunicarea dintre ei. Copilul cuminte și disciplinat nu înseamnă numai redus la tăcere ci și inactiv. În activitățile pe domenii experiențiale chiar în cele plastice, în activitățile recreative, copiii trebuie încurajați să comunice, ori de câte ori au ocazia de a face legătură cu unele cuvinte și expresii noi însușite.

În literatura pedagogică, rolul limbajului în evoluția personalității nu constituie o preocupare constantă. Se impune deci includerea limbajului ca latură a procesului educațional în general și elaborarea unei metodologii de dezvoltare a limbajului și comunicării, a educației prin intermediul acestui aspect pentru că un învățământ modern nu poate fi conceput fără o reconsiderare a rolului comunicării. Despre răspunderea pe care o are educarea față de cuvântul ce trebuie să fie însoțit de preșcolar, ar trebui să se aibă în vedere îndrumările marelui poet Tudor Arghezi: „Răspunzi întâi față de graiul miilor de ani ajunși până la călimara ta. Năștiutorii de carte, plugarii au scris cu bățul pe nisip „MIORIȚA”... Le ești tuturor dator și te-ai angajat punându-ți condeiul pe sfânta albă hârtie și să-l întâmpini neaparat și să nu ieftinești comoara primită.”

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/imbogatirea-vocabularului-co-piilor-prescolari>)

Abordarea optimistă a învățării prin medierea Feuerstein

De **Camelia Muresanu**

Concepția indusă de metoda Feuerstein, aceea că inteligența este dinamică și flexibilă, că orice ființă umană este capabilă să își modifice structura cognitivă și că poate fi ajutată să realizeze aceasta prin procesul medierii reprezintă o viziune deosebit de optimistă asupra învățării. Participarea la cursul „*Activating learning potential: Feuerstein's Structural Cognitive Modifiability and Mediated Learning Experience Theory and the Instrumental Enrichment Programme*” — urmare a obținerii unui grant UE, a relevat o abordare complexă și dinamică a felului în care pot fi ameliorate deficiențele cognitive, indiferent de cauzele acestora.

Se întâmplă destul de rar ca cineva să participe la o experiență de învățare-cunoaștere care să-i reconfigureze întregul mod de a concepe interacțiunea cu elevii.

Am folosit cuvântul „experiență” pentru că nu am putut găsi un altul mai potrivit care să includă și curiozitatea, și mirarea, și admirația, și bucuria că există noi modalități de abordare a lucrului cu elevii, că poate exista speranța reușitei acolo unde ea nu părea posibilă.

Poate părea ciudată această introducere dar, deși timpul participării la cursul *Activating learning potential: Feuerstein's Structural Cognitive Modifiability and Mediated Learning Experience Theory and the Instrumental Enrichment Programme*, ce a avut loc între 30 iunie și 11 iulie a.c. pare destul de îndepărtat, efectul schimbării de perspectivă asupra

procesului de învățare în ansamblul său se păstrează la fel de puternic, iar dorința de a afla mai multe, de a experimenta este cel puțin la fel de intensă.

Această nouă viziune pornește de la o reinterpretare a modelului lui Piaget referitor la interacțiunea dintre ceea ce el numește ORGANISM (om/copil) și lume. Schemei originare: S (stimul) – O (organism) – R (răspuns) i se adaugă M — medierea, cea care ajută copilul să înțeleagă stimulul sau să își configureze mai bine răspunsul : S — M – O – M – R (Stimul – Mediere – ORGANISM – Mediere – Răspuns).

Baza metodei dezvoltate pe parcursul a peste jumătate de secol de Reuven Feuerstein este reprezentată de cercetări clinice începute după al Doilea Război Mondial cu acei copii care supraviețuiseră lagărelor de concentrare, numiți de el „copiii de cenușă”. Incapacitatea orientării în spațiu și în timp, a percepției corecte, imposibilitatea găsirii datelor necesare pentru organizarea vieții, a recunoașterii elementelor realității concrete observate la acești copii erau considerate probleme dovedind deficiențe aproape imposibil de recuperat. Medierea Feuerstein le-a corectat.

Metoda pornește de la conceptul de MODIFICABILITATE STRUCTURALĂ COGNITIVĂ, considerând că ființa umană, indiferent de vârstă, chiar după pragul celor 14/15 ani, când a ajuns la perioada operațiilor formale și la abstractizare poate să își continue dezvoltarea, poate recupera sau poate reînvia aproape totul de la început (în cazul unor persoane care, datorită unor accidente, și-au pierdut parțial operabilitatea funcțiilor cognitive). Trebuie precizat că medierea implică nu numai o tehnică clară, cu etape precise, cu instrumente de recuperare sau dezvoltare treptată a funcțiilor cognitive, dar și o mediere afectivă, stimularea descoperirii de către subiect a legăturii dintre funcția cognitivă și rolul ei în viața cotidiană.

Cele trei etape ale medierii sunt : 1. INTENȚIONALITATE – RECIPROCIȚATE 2. SEMNIFICAȚIE 3. TRANSCENDENȚĂ.

Rolul principal al mediatorului în utilizarea metodei Feuerstein este acela de a-l face pe subiect să devină conștient de felul în care își utilizează funcțiile cognitive, să gândească cu glas tare, să își autoanalizeze performanța, să descopere felul în care o poate îmbunătăți.

Totul se realizează folosind Instrumentele de Îmbogățire (FIE – Feuerstein's Instrumental Enrichment), care sunt instrumente de lucru goale de conținut, aceasta înseamnă că nu se referă la un domeniu anume (geografie, matematică, biologie etc.), ele servesc la formarea sau dezvoltarea unor abilități de învățare, orientare, percepție, rezolvare de probleme. De altfel, una dintre primele întrebări cărora copilul sau adultul le răspunde la începutul unei ședințe de mediere FIE se referă la deducerea sarcinii pe care o are de rezolvat. Instrumentele sunt în fapt reprezentări grafice de diferite tipuri, orientate către rezolvarea unor deficiențe ale funcțiilor cognitive.

Pe parcursul formării, ca mediator nivel 1, m-am familiarizat cu primele șapte instrumente: Organizarea punctelor, Orientare în spațiu (I și II), Clasificări, Comparații, Ilustrații, Percepție analitică. Aceste instrumente au drept obiectiv creșterea modificabilității, în acord cu conștientizarea acestui proces de către subiect.

Obiectivele derivate sunt :

- Corectarea deficiențelor funcțiilor cognitive ;
- Achiziția unor concepte de bază, a stabilirii etichetelor și a recunoașterii operațiilor ;
- Realizarea unei motivații intrinsece în formarea unor deprinderi de lucru, cunoaștere, percepție ;
- Crearea unei motivații intrinsece față de rezolvarea de teste ;
- Formarea unei gândiri autoreflexive, introspective, obiective ;
- Dezvoltarea unei atitudini de învățare activă.

Așadar, utilizarea medierii prin folosirea Instrumentelor de Îmbogățire pune accentul pe dezvoltarea unei motivații intrinsece, susținută de faptul că îndeplinirea sarcinilor este resimțită asemenea unui joc, dar care devine din ce în ce mai complicat, fără să obosească și fără să dezamăgească. Mediatorul este acceptat ca un partener și aici se naște și un al doilea tip de motivație, care ar putea fi numită de tip social, pentru că fiecare se compară cu ceilalți și dorește să reușească, dorește să arate colegilor și mediatorului că poate rezolva sarcina. Nu în ultimul rând, mediatorul este și el flexibil, este și el într-un permanent proces de reconfigurare, alături de elevii săi.

La fel de important este și faptul că, de exemplu, aparent simpla recunoaștere a organizării unor puncte (ce formează pătrate, triunghiuri sau figuri mai complicate) este mediată prin realizarea unui "pod", adică a trecerii de la desenul-joc la deducerea unui principiu și apoi la găsirea unor situații concrete în care principiul respectiv poate fi aplicat în viața de toate zilele.

Subliniam la începutul acestui articol ce impact deosebit a avut asupra concepției mele despre educație ceea ce am văzut, trăit și experimentat la cursul organizat de Feuerstein Institute din Israel, în colaborare cu Universitatea din Antwerp la Universitatea Paris-Diderot, gazda celor 230 de cursanți din peste 30 de țări și patru continente. (De remarcat faptul că un grup foarte numeros de profesori australieni a participat, deoarece utilizarea FIE a fost inclusă în curriculumul școlar din Victoria, cel mai dens populat stat al acestei țări-continente).

Evident, am căutat să aplic cele învățate și din 1 octombrie am început derularea unui proiect de mediere, grupul-țintă fiind alcătuit din 6-12 copii din clasele gimnaziale, cărora sper ca medierea Feuerstein să le creeze condițiile obținerii unor rezultate mai bune la învățătură și, la modul general, să ducă la creșterea încrederii în sine și la sporirea independenței învățării. Este un efort de durată, iar rezultatele vor putea fi evaluate abia spre finalul anului școlar.

Concepția indusă de metoda Feuerstein, aceea că inteligența este dinamică și flexibilă, că orice ființă umană este capabilă să își modifice structura cognitivă și că poate fi ajutată să realizeze aceasta prin procesul medierii mi se pare o viziune deosebit de optimistă asupra învățării și rezultatele deosebite obținute prin aplicarea ei, dovedite și de numărul foarte mare de Institute Feuerstein care funcționează în întreaga lume (ultimul, inaugurat chiar în perioada desfășurării cursului, fiind cel din Paris) reprezintă o abordare optimistă a învățării, despre care sper să pot vorbi cu mai multe exemple peste un interval de câteva luni.

Aș vrea să închei cu o afirmație a lui Reuven Feuerstein : *"Omul este singura ființă capabilă să decidă ce direcție va lua viața sa"*.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/abordarea-optimista-a-invata-rii-prin-mediarea-feuerstein>)

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice